

VÝVOJ LEGISLATIVY

Nová právní úprava územního plánování a stavebního řádu a novela zákona č. 50/1976 Sb.

Pracovní komise legislativní rady vlády ČSFR pro přípravu stavebního kodexu byla z rozhodnutí místopředsedy vlády JUDr. Pavla Rychetského rozšířena o předsedy organizací představujících odbornou veřejnost, a to Obce architektů, Spolku architektů Slovenska a Asociace pro urbanismus a územní plánování. Asociace požádala o přizvání zástupce Svazu stavebních inženýrů.

Tato pracovní skupina se sešla 26. září t.r. za předsednictví JUDr. Hegenbarta (Asociaci dále zastupoval ing. Tomáš Sklenář, nově pověřený radou vedením legislativní

problematiky). Předmětem jednání byly dva body. Především posouzení nového návrhu koncepce právní úpravy územního plánování a stavebního řádu (tedy nového "stavebního kodexu") a dále informace o přípravě dočasné novely zákona č. 50/1976 Sb.

Návrh koncepce nového zákona (ze dne 10.8.1991) byl členům skupiny doručen v předstihu a byl celý detailně probírán. Tento návrh je dle obecného mínění účastníků podstatným pokrokem proti první verzi, s kterou byla odborná veřejnost seznámena v prosinci 1990 v Karlových Varech. V zásadě akceptuje stanovisko odborných organizací (a tedy i Asociace) z dubna 1991, které bylo v Aktualitách uveřejněno. Dílčí připomínky ke koncepci byly formulovány v průběhu jednání. Otevřeny zůstaly čtyři zásadnější otázky s tím, že budou projednávány na samostatné

schůzce předsedů organizací odborné veřejnosti s místo-
předsedou vlády Rychetským (dosud se neuskutečnila).
Jedná se o tyto otázky:

- Požadavek Asociace, aby nový zákon již výslovně zakládal
jednotné "plánování v území". Takové pojetí nebylo odmít-
nuto. Bylo konstatováno usnesení vlády ČSFR o nutnosti
souladu naší nové legislativy s legislativou ES (a podkla-
dem pro jednání byl materiál "Stav územního-prostorového
plánování v zemích západní Evropy a ES", z něhož takové
pojetí vyplývá).

- Nesoulad mezi "zákonem o živnostech" (mezitím schváleným
FS) a budoucí autorizací činností ve výstavbě a územním plá-
nování.

- Tripartita "komor pro výstavbu". Je navrhována jednak
federální komora, ale připravovány jsou zákony národních
rad v republikách a převažuje názor na vhodnost pouze re-
publikových komor.

- Otázka ingerence projektanta v koncepci zákona.

S předložením nového zákona o územním plánování a sta-
vebním řádu Federálnímu shromáždění se počítá v roce 1993.
Pokud bude co nejdříve přijata novela dosavadního stavební-
ho zákona, neměli členové pracovní skupiny k tomuto termí-
nu námítky, neboť má své logické důvody. Otevřená zůstává
úvaha, zda by mělo být v budoucí úpravě odděleno územní
plánování od stavebního řádu, či nadále tvořit kodex jedi-
ný. Obě alternativy mají své přednosti či zápory, jak obsa-
hové, tak legislativní, politické i taktické. Samostatným
zákonem má být do budoucna zajištěna problematika vyvlast-
ňování.

S dočasnou novelou zákona č. 50/1976 Sb. ve znění zá-
kona č. 103/90 Sb. seznámil pracovní skupinu JUDr. Jan Ma-
reček. Zásadnější změny, které novela upravuje, se týkají:
vlastnictví (zvýšené ochrany vlast. práv), hodnocení vlivů
na životní prostředí, zvláštní způsobilosti ve výstavbě
(autorizace v rámci komor inženýrů a architektů) a v ne-
zbytné míře územního plánování v rámci tržního hospodář-
ství, jeho regulační funkce a racionalizace postupu při
pořizování ÚPD. Detailní posouzení navržených změn nebylo
na jednání provedeno. Tato dočasná novela by měla být
předložena ještě v letošním podzimu Federálnímu shromá-
ždění (materiál byl připraven FVŽP pro projednání ve fede-
rální vládě).

Novela vyhlášky č. 84/1976 Sb. (a vyhlášky souvisejí-
cí) by měla být vydána ve vazbě na novelu zákona 50/1976
Sb.

ZÁKON O KOMORÁCH

o neúspěchu poslaneckých návrhů na zákon o "staveb-
ních" komorách se přípravy návrhu zákona ujalo minister-
stvo životního prostředí. V srpnu tu byl zpracován koncept
paragrafového znění tohoto zákona. Ten byl 27.9. projednán
se zástupci organizací odborné veřejnosti, tedy také Aso-
ciace.

Návrh počítá se třemi komorami - architektů, inžený-
rů a dále stavitelů - techniků. Urbanismus by měl být za-
řazen do komory architektů (a to se všemi speciálními pro-
fesemi).

Asociace předala 30.9. panu řediteli odboru územního
rozvoje a práv. odboru MŽP písemné stanovisko, v němž poža-
duje změny v obsahu a formulaci návrhu tohoto zákona. Je

požadováno, aby:

- územní plánování bylo již v názvu komory vedle architek-
tury,

- kromě titulu "autorizovaný architekt" byl také titul
"autorizovaný urbanista" (nejen s ohledem na to, že bude
udílen také absolventům jiných škol než architektury),

- délka praxe po VŠ činila pro urbanismus 6 let (architek-
tura 3 roky, ale inženýři požadují 7 let),

- architekt, který chce zpracovávat ÚPD, počínaje sídlem
výše, bude muset mít také urbanistickou autorizaci.

- Asociace pro urbanismus a územní plánování byla výslovně
zařazena mezi organizace, které se účastní ustavení komor.

Další jednání o podobě zákona se připravuje. Samotnou
zákonnou iniciativu MŽP je nutno hodnotit velmi kladně.
Zástupci Asociace požádali pana ministra Dejmla o pomoc
ve věci komory koncem července.

JINÉ ZÁKONY

Asociace byla spolu s Obcí architektů, požádána ně-
kterými poslanci Federálního shromáždění (především panem
ing.arch.ing. Stanislavem Žaludem), aby se vyjádřila k po-
jetí návrhu zákona o životním prostředí. Základní otáz-
kou je, zda je zákon vyhovující: téměř výhradně se omezu-
je na přírodní faktory životního prostředí. Rada Asociace
pověřila posouzením návrhu zákona (v paragrafovém znění)
pracovní skupinu reprezentovanou panem ing. Miroslavem Ři-
hoškem v termínu do konce října.

V dosavadní diskusi s poslanci byl poučný pohled na
životní prostředí jako politikum, které je v současném
světě neméně závažné, než byla v devatenáctém století otáz-
ka zásadní sociální nespravedlnosti, což při nedostatečné
všímavosti vedlo k vzniku marxismu.

Karel Nettwall

NEPOCHOPITELNÝ NEZÁJEM

Na čtvrtek 10. října byla svolána schůzka pracovní
skupiny Asociace pro "hodnotové vztahy v území". Na pro-
gramu byly mj. tyto body:

- přehled metod hodnocení území,
- výnosová metoda - praktický příklad,
- možnosti městské realitní politiky,
- výklad k vyhlášce MF ČR o oceňování nemovitostí,
- informace o mezinárodních aktivitách Asociace
v dané problematice.

Z pozvaných 22 zájemců z Prahy a Čech, přihlášených
k práci ve skupině, se dostavili čtyři (a z nich někteří
záhy odešli, když je omrzelo čekat na ostatní). Nezájem
o ochotu aktivních spolupracovníků, kteří "nalejváru" to-
lik potřebné problematiky připravili, je nepochopitelný.

Naši kolegové zřejmě předpokládají, že někdo rychle
vydá tlustou knihu, jak se to má dělat, kterou kdekdo zpo-
chybní, tak jak tomu bylo v minulosti. Reálné znalosti
v tomto oboru se však stanou, alespoň v nejbližším období,
cenným podnikatelským kapitálem, o který se bude málokdo
ochoten dělit. Pravděpodobně dosud nejsou naši kolegové o-
kolnostmi nuceni být nejinformovanějšími, a tedy v konk-
renci nejkvalitnějšími.

js

Přítomno bylo 11 ze 16 činných členů rady /jeden člen je dlouhodobě nemocen/ a předseda revizní komise. Přítomni byli členové ze všech regionů v radě zastoupených. Představitelé regionů nezastoupených /severní Morava, západní a severní Čechy/ neobdrželi pozvánky díky administrativnímu nedopatření.

Hlavním bodem jednání byla situace oboru, tak jak se vyvinula od květnového shromáždění Asociace, a zejména přes prázdniny, a ve vztahu k tomu působnost Asociace. Jednání uvedl předseda. Odvolal se na svůj článek v posledním čísle Aktualit. Konstatoval, že atomizace, která postihla obor, se projevuje také tím, že se všichni urbanisté, zejména ti aktivnější a zkušenější, musí věnovat svému vlastnímu existenčnímu zajištění a nemají dost času se věnovat společným problémům oboru, zvláště účasti na vytváření co nejpríznivějších podmínek budoucího postavení urbanismu. Tím je ohrožena existence a smysl Asociace. Předseda poukázal na několikaměsíční nefungování odborných skupin Asociace zejména na úseku legislativy /mj. oznámil, že arch. Körner požádal o zproštění vedení legislativní skupiny pro neúměrné zatížení/, ale i dalších skupin. Konstatoval však, že to není jen situace Asociace, ale všech podobných organizací /Obce architektů například/ a že tento stav souvisí s celkovou společenskou situací. Položil radě otázky:

- zda se členové domnívají, že by měla Asociace skončit svoji činnost,
- zda některý z členů rady chce rezignovat na svoji funkci,
- jak si představují další činnost Asociace.

V souvislosti s poslední otázkou upozornil na možnost některé činnosti Asociace finančně honorovat z dotací, které má Asociace k dispozici.

Na obě první otázky reagovali členové rady záporně. K třetí otázce se rozvinula diskuse.

Miroslav Tůma konstatoval, že MŽP si uvědomuje, že vývoj územního plánování není šťastný a rozptýlení oboru vyvolá značné potíže /mj. sdělil radě, že ve své existenci je ohrožen i Výzkumný ústav výstavby a architektury/ a že tedy společná platforma oboru je potřebnější než dříve.

Páni Řihošek a Falta doporučovali navázání užší spolupráce se Svazem stavebních inženýrů, který je organizací silnější, aktivnější a realisticky reagující na současnou situaci.

Pan Stránský konstatoval, že je nutné posoudit, čím může být Asociace pro členy potřebná, zajímavější, a zdůraznil znovu společnou multidisciplinární platformu. Fakt, že každý jednotlivec akcentuje svůj obor, svoji působnost je podřízením současně ekonomické a sociální situaci.

Pan Ulmann konstatoval, že Asociace, alespoň v některých regionech, plní určitou roli a není nutno se na stav dívat tak skepticky. Upozornil na úkol Asociace při navazování meziregionální spolupráce v příhraničních regionech.

Pan Poštolka zdůraznil, že je nutné obrátit se na uživatelskou sféru, zejména samosprávu a Svaz měst a obcí. Upozornil na nutnost spolupráce regionálních skupin s územními odbory MŽP a na potřebnost odborné prezentace Asociace a jejích členů.

Pan Červený upozornil, že Asociace ce své působnosti /i členské základně/ opomíjí administrativu, kde působí mnoho pracovníků oboru. Konstatoval rozpor vývoje oboru u nás ve vztahu k Evropskému společenství. V republice se likviduje to, co v ES cílevědomě budují. Dále uvedl, že mezinárodní instituce našeho zaměření, jako je Habitat při OSN či ISOCARP, mají širší zaměření, než je pojetí územního plánování u nás.

Pan Stránský upozornil na fakt, že na Západě mají plánovači /pojmenování profese, které u nás ze známých důvodů budí nevoli/ mají značný respekt. Je to tím, že svůj obor umějí a mohou prokázat svojí činností svou nezastupitelnost a potřebnost. Také my si musíme získat postavení svojí prací.

Pan Svatoň reagoval na výrok předsedy, že je v republice situace, kdy asi bude nutno nechat všechny struktury rozpadnout a pak tvořit znovu. Pan Svatoň je přesvědčen, že to není nutné ani možné. Žádat urbanisty o spolupráci na ovlivňování osudu památkového fondu, který objektivně patří mezi největší hodnoty, které máme.

Rada pak schválila, že konkrétní činnosti budou honorovány. Kromě už dříve schváleného zajišťování tisku a propagace /pověřen ing. arch. Zd. Černý/ to bude honorování skupiny, která tvoří návrh koncepcie oboru /arch. Falta, který sdělí spolupracovníky/, vedení skupiny legislativní /personální zajištění bude rozhodnuto dodatečně; navrženo bylo, aby tuto činnost zajišťoval ing. Sklenář/ a dále činnost při ustavování komory /pověřen arch. Starčevič/. Dále bylo navrženo podobným způsobem zajištění uspořádání semináře pro uživatelskou sféru. Konstatováno také bylo, že je nutno pro legislativní skupinu zajistit právníka /dr. Mareček je příliš zatížen, personálně nezajištěno/.

Další závažnější aktuální rozhodnutí rady:

Náměstek ministra ŽP Říha navrhl Asociaci, že by bylo pro období do vzniku komory možno sestavit seznam odborníků územního plánování, kteří mají patřičnou kvalifikaci a ten jako společně doporučení MŽP a Asociace zaslat všem pořizovatelům. Rada sestavení seznamu nedoporučila. Doporučila, aby Asociace odeslala všem pořizovatelům dopis /spolu s MŽP/, ve kterém nabídne svoji účast při konkurencích na závažné práce. Rada však nenamítá nic proti tomu, aby regionální skupiny propagovaly svoji činnost v regionech.

Zákon o životním prostředí: Rada Asociace byla vyžvána poslanci Federálního shromáždění /konkrétní iniciativa poslance Žaluda/, aby se vyjádřila k filozofii a pojetí zákona o ŽP, který bude projednáván v listopadu. Zákon akcentuje převážně jen přírodní složky životního prostředí a nikoliv prostředí vytvořené člověkem. Byla vytvořena pracovní skupina pod vedením pana Řihoška, která vypracuje stanovisko Asociace. Pan Červený upozornil, že by takový zákon měl být v souladu s obdobnými zákony ES.

Pan Suchý informoval radu o spolupráci s nizozemskými odborníky managementu v území a o přípravě také spolupráce s americkými odborníky.

Jednáním s panem Strubenem, generálním tajemníkem mezinárodní organizace územního plánování ISOCARP, o zasedání výkonného výboru této organizace v lednu 1992 v Praze byli pověřeni pánové Hruža, Nettwall a Starčevič.

Členem pracovní skupiny legislativní rady vlády ČSFR pro zákon o územním plánování a stavebním řádu byl místopředsedou vlády Rychetským jmenován předseda Asociace.

nett

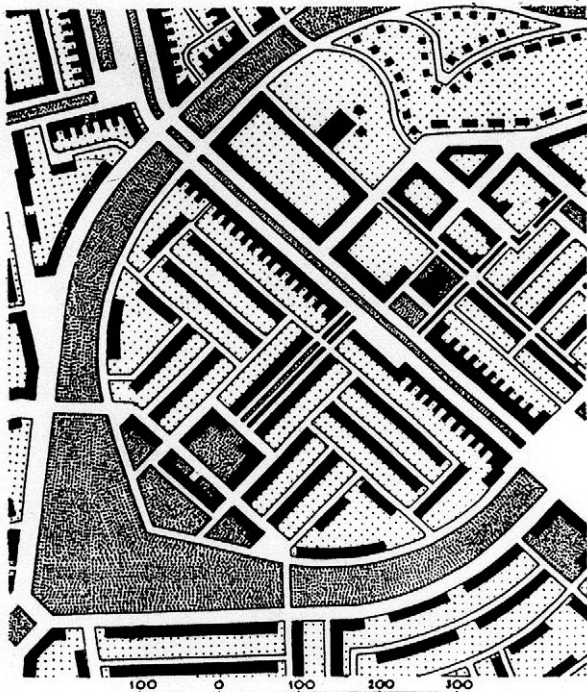
ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ V ZÁPADNÍ EVROPE

Ty, kteří chtějí mít přehled o přístupu k územnímu-prostorovému plánování v západoevropských zemích, upozorňujeme na dva materiály, které byly v nedávné době zpracovány.

První je z Terplanu (zadavatel federální ministerstvo pro strategické plánování) a napsal ho ing. arch. Jiří Hruža, CSc., ve spolupráci s RNDr. Aloisem Anderlem, CSc. Nazývá se "Prostorové plánování v zemích západní Evropy". Druhým je svazek VÚVA Brno, autorem ing. Jaroslav Kuthan: "Systémy územního plánování ve vyspělých zemích".

Oba materiály jsou značně podnětné. Každý přístupuje k problematice trochu jinak. První materiál je navíc psaný dokonale česky a je velmi přehledný.

nett

výsledky práce Státní regulační komise pro hlavní město

Prahu a okolí

Výstava potrvá do 24.11.1991. Z příležitostného tisku vydaného k výstavě jsme převzali následující text.

V souvislosti s výročí vzniku Československé republiky pořádá Útvar hlavního architekta hl. m. Prahy v Sále architektů Staroměstské radnice výstavu Regulační plány 1920-1939, práce státní regulační komise pro hl. m. Prahu a okolí. Zde můžete vidět tu nejzávažnější část map, plánů a archivních dokumentů SRK, které má archiv UHA k dispozici. Od r. 1939 nebyly tyto plány nikde vystaveny.

Útvar hlavního architekta stojí dnes před podobným úkolem jako tehdejší Státní regulační komise a její výsledky mohou být pro nás zdrojem inspirace a poučení.

Situace po vzniku státu v roce 1918 má mnohou paralelu se situací dnešní. Obrovský nápor na legislativní činnost, hospodářská deprese s nadějí na rychlé ozdravení a další a další. A jsme-li v Praze, pak také změna postavení Prahy v evropském kontextu. Praha má náhle roli hlavního města, což radikálně mění úvahy nad koncepcí jejího rozvoje. Má také řadu nedostatků - průmysl je nevhodně rozmístěn, chybějí mosty, tok řeky není regulován. Město jako celek nemá úroveň evropských metropolí. Regulační plány jednotlivých částí bud nejsou vůbec, nebo nemají vzájemnou souvislost. Nedostatek urbanistické koncepce je silně pocítován, hlavně při střetech veřejných zájmů se zájmy soukromými (stejně jako dnes), takže "... aby zaručen byl jednotný stavební rozvoj se zřetelem na potřeby hospodářské a z hlediska uměleckého i zdravotního, zřizuje se pro opatření přehledného plánu regulačního a zástavovacího ... Státní regulační komise pro Prahu a okolí ...". Tolik tedy zákon č. 88 Sb. z 5. 2. 1920. Jen o den později je vydán Zákon o Velké Praze, kterým se sjednocuje 27 obcí a měst v jednu obec s názvem Hlavní město Praha.

Úloha komise nebyla lehká. Dědictvím z dob Rakouska - Uherska byl nedostatek podkladů zejména výkresových plánů, a jejich věcná nesprávnost. Chybělo mnoho dat, nebyla určena koncepce železniční dopravy, scházely plány na regulaci koryta Vltavy. Silný tlak na urychlení stavebního ruchu vedl jako dnes k nutnosti urbanisticky řešit jak detail, tak celek, tedy pracovat "na dvou frontách". SRK řešila tento problém s nadhledem a demokratickým způsobem - tj. vypisováním soutěží na jednotlivá dílčí témata a zároveň vlastní prací na celkové koncepci města.

První soutěž byla vypisována ještě v roce 1920 na úpravu Letné, Dejvic a Bubeneč. Dále pokračovaly soutěže na jihozápadní sektor (Smíchov, Košíře, Motol, Hlubočepy, 1921), jihovýchodní sektor (Pankrác, Bráník, 1922), severovýchodní sektor (Holešovice, Libeň, Vrsovice, Hrdlořezy, Maléšice, 1923). Kromě toho probíhaly soutěže na velké stavební objekty - ministerské budovy na nábreží Vltavy, univerzita u mostu Svatopluka Čecha a další.

Do roku 1927 projednala SRK už 58 dílčích regulačních plánů, které předložila Ministerstvu veřejných prací k potvrzení. Do konce června 1928 je zregulováno celé území Velké Prahy a okolí na jednotném podkladu. O činnosti komise byl vydán ve čtyřech jazycích spis a rozeslán do celého světa odborným institucím a významným specialistům.

Tím byl splněn základní úkol SRK, daný zákonem z r. 1920. Komise pak pokračovala v činnosti až do r. 1939 vypisováním dalších soutěží na jednotlivé stavby a dohledem nad dodržováním regulačního plánu.

Komisi tvořilo devět členů s tříletou funkční dobou. Předsedu jmenovala ministerská rada, členy ministr veřejných prací. Technické práce pro komisi prováděla regulační kancelář města Prahy a další partneři. V komisi pracovali odborníci na stavbu měst, železnic, vrchní městský fyzik. Z architektů je třeba jmenovat alespoň A. Engela, P. Janáka, A. Balšánka.

Mezi výrazné úspěchy komise se řadí realizace Dejvic podle konceptu prof. Engela, plánovitě založení Ořechovky a Spořilova jako uskutečnění myšlenky zahradního města. Na Babě vzniká kolonie rodinných domků podle urbanistického konceptu Pavla Janáka. Standart tohoto bydlení se již blíží vilovým čtvrtím mohovitých vrstev, z nichž nejpozoruhodnější je areál Barrandova s kavárnou, bazénem a restaurací, koncipovaný Maxem Urbanem.

Úspěchem SRK byl i navržený způsob zástavby okrajových částí města. Obyvatelům Libuše, Řep nebo Modřan nezbyde než si s nostalgií představovat, v jak pěkném prostředí mohli bydlet, pokud by regulační plán z r. 1929 byl realizován.

Ing. arch. K. Pašek, UHA

Vydává rada Asociace pro urbanismus a územní plánování jako vnitřní informační tiskovinu pro členy Asociace a zájemce. Vychází nepravidelně. Neprodejně. Náklad 250 kusů. Redakce ing. arch. Zdeněk Černý. Adresa proza-tímní kanceláře: Letenská 5/120, 118 45 Praha 1 - Malá Strana, telefon (02) 539341.